

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

verslag

Betreft	Crisisstaf MMZS
Vergaderdatum en -tijd	12 mei 2020
Vergaderplaats	Ministerszaal, 09:30-09:50
Aanwezig	MMZS, SG FIN, SG VWS, (10)(2e) (10)(2e), dCZ, (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) plv.dGMT, DCo, BPZ (verslag).

Opmerkingen minister

De minister meldt dat het verhaal van de opschaling in gang is gezet. Ook heeft hij een aanvulling op de 'spullennota' ontvangen. De crisisstaf bespreekt kort de mogelijkheid om op 1 juli 1700 plekken op de IC beschikbaar hebben en het draagvlak in de sector om in de personele bezetting spoedig op te schalen.

De minister merkt op dat morgen het plan in gang gezet moet worden voor het gesprek, dat hij aanwezig wil zijn bij het gesprek dat (10)(2e) voert en dat hij dit wil koppelen aan de remwegdiscussie. De minister wil rondom de IC-capaciteit weten wat het getal is wanneer er weer extra maatregelen moeten worden genomen om de remweg goed te laten verlopen.

LCH

(10)(2e) (10)(2e) licht de actuele stand van zaken toe. Er is onvrede over de prijsstelling van het LCH en over de wijze waarop omgegaan wordt met de nieuwe leads. De minister merkt op dat er nog steeds een tekort ervaren wordt, dus dat het afwijzen van leads moeilijk uitlegbaar is. (10)(2e) benadrukt dat ingegaan wordt op leads met een toegevoegde waarde. MMZS wil eerst een lijstje zien met wat er binnenkomt en wat er uit gaat.

(10)(2e) merkt op dat het LCH de hoeveelheid leads niet meer trekt en dat de grote hoeveelheid leads ook toevoegen aan de onrust. LCH wil kunnen melden dat leads zonder toegevoegde waarde (bijvoorbeeld nieuwe transportlijn of ander invoerland) niet meer dezelfde aandacht krijgen.

De afhankelijkheid van één exportland en problemen met vervoer lijken de bottleneck te zijn. (10)(2e) (10)(2e) merkt op de transportlijnen te blijven vergroten, maar dat ook gekeken moet worden naar alternatieve transportlijnen en landen

Secretaris Generaal / plv. Secretaris Generaal
Directie Bestuurlijke en Politieke Zaken
Bureau Bestuurlijke-politieke advisering

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T (10)(2e)
F (10)(2e)

www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
(10)(2e)

(Senior) Adviseur

M +31 (10)(2e)
(10)(2e) @minvws.nl

Datum
12 mei 2020

Aantal pagina's
2

Correspondentie uitsluitend richten aan het retouradres met vermelding van de datum en het kenmerk van deze brief.

van herkomst. Zijn voorstel is om vanuit het LCH een actieve houding te voeren, geen passieve.

MMZS merkt op dat ook commerciële partijen nog steeds producten ontvangen, dus dat het kennelijk nog mogelijk is om aanvullende producten uit China naar Nederland te krijgen. (10)(2e) geeft aan dat iedereen die zich meldt bij het LCH alle aandacht vraagt, dit leidt tot een knelpunt omdat er tienduizenden aanmeldingen met leads zijn. SG FIN merkt op dat we naar leads toe willen met

(10)(2g)

(10)(2g)

MMZS benadrukt dat er aandacht moet blijven voor de mogelijkheden de transportlijnen vanuit China te vergroten.

SG FIN merkt op dat woensdag gesproken wordt over de korte- en langetermijnstrategie LCH. Hier komt een nota voor die naar de minister gaat.

dCZ merkt op dat voor de opschaling naar de 1700 ook andere spullen nodig zijn dan beademingsapparatuur, wil graag van LCH een prognose op de beschikbaarheid van deze aanvullende IC-spullen. Wat is ingekocht en wat wordt nog ingekocht, zodat hier gestructureerd aan gewerkt kan worden.

Op1

Plv. dGMT geeft een terugkoppeling op de Op1-aflevering gisteren.

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Directie Bestuurlijke en
Politieke Zaken
Bureau Bestuurlijke-politieke
advisering

Datum
25 maart 2020

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Centrum voor de Effectiviteit van de Zorg
Vrijheidswijk 1
3720 XZ Utrecht
T: 030 270 9200
E: info@cevz.nl

Corona Gedragsunit

Onderzoek Gedrag & Welzijn ten tijde van de coronacrisis

Kernteam

- Dr. (10)(2e) - (10)(2e)
- Prof (10)(2e) - (10)(2e)
- Dr. (10)(2e) - (10)(2e)
- Drs (10)(2e) - (10)(2e)
- Drs (10)(2e) - (10)(2e)

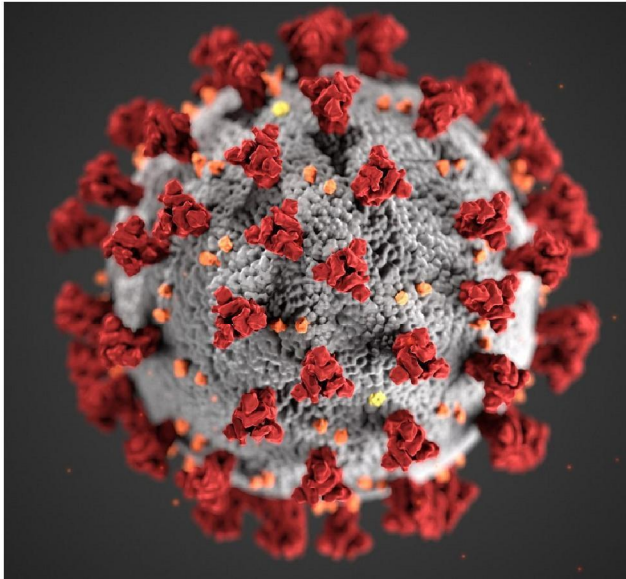

Overzicht presentatie LOT-C

- Introductie RIVM Corona Gedragsunit
  - Missie
  - Werkwijze
- Onderzoek
- Plannen en mogelijkheden

Probleem

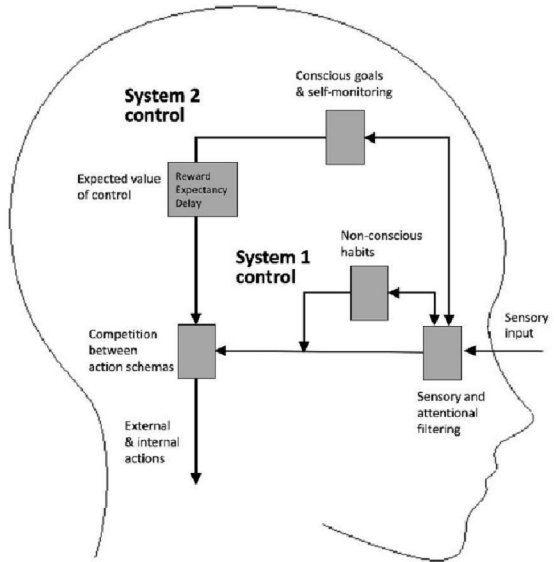
Oplossing

Beperk het contact met anderen.

- Hand washing
- Wearing a face mask
- Coughing into your elbow
- Wearing a face mask
- Staying home
- Limiting contact with others
- Working from home

Gedrag is meer dan Kennis

Corona Gedragsunit (sinds 20 maart 2020)

Bijdragen aan de effectiviteit van Corona maatregelen, door gedragswetenschappelijke kennis te ontsluiten, te ontwikkelen en te vertalen naar adviezen voor overheidsbeleid en -communicatie.

- Samenspel gedrag, draagvlak en welbevinden van doelgroepen
- Vraaggestuurd, kortcyclisch en wetenschappelijke
- Tbv nationaal en lokaal overheidsbeleid en communicatie

Doel: gezonde bevolking – fysiek, sociaal en mentaal

Gedragsexpertiseteam RIVM als basis (ca 70 collega's)

Wetenschappelijke basis unit (1)

- Experts gedrag & communicatie
- Doelgroepen: oud, jong, gezond, patiënt, burger, professional, migratie achtergrond
- Massa media, e-health, interpersoonlijk, etc
- Snelle expert input communicatie, beleid, onderzoek

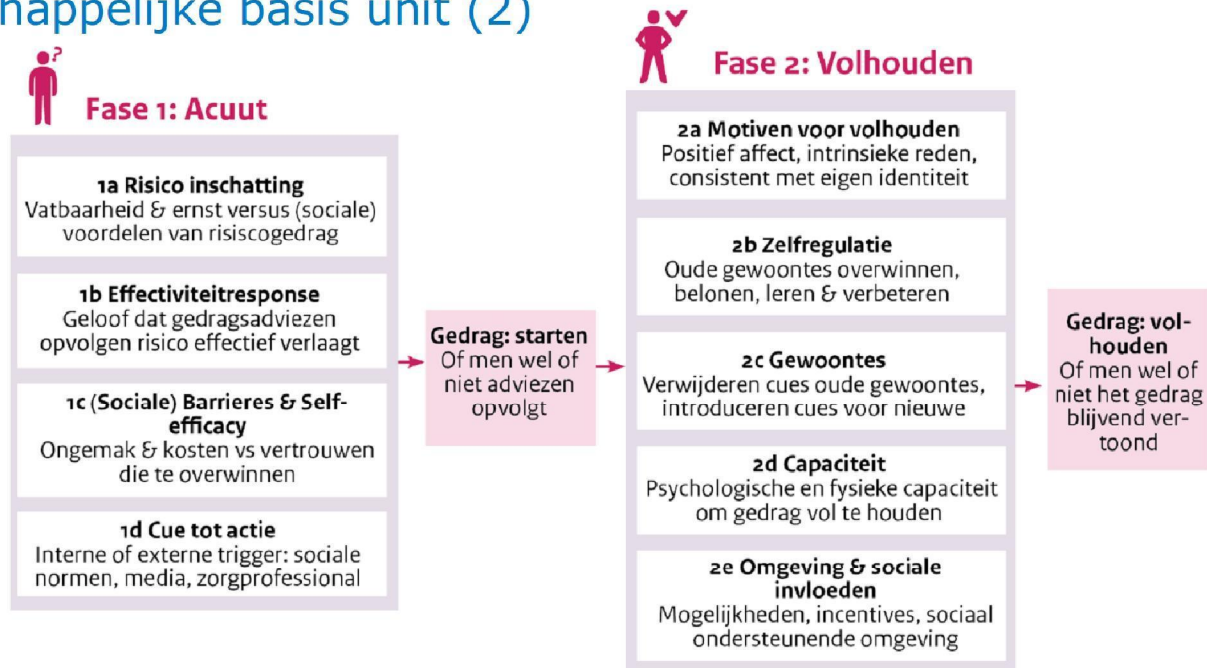
Wetenschappelijke Adviesraad Corona Gedragsunit

Prof. dr. Charles Agyeman
Prof. dr. Martine Bouman
Prof. dr. Moniek Buijzen
Prof. R.M.M. (Rik) Crutzen
Prof. dr. Semiha Denktas
Prof. dr. Andrea Evers
Em. prof. dr. Gerjo Kok
Prof. dr. Gerard Molleman
Prof. dr. Maria van den Muijsenbergh
Prof. dr. Bas van den Putte
Prof. dr. Denise de Ridder
Prof. dr. Daniëlle Timmermans
Prof. dr. Robbert Sanderman
Prof. dr. Julia van Weert
Prof. dr. John de Wit

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/gedrag>

Wetenschappelijke basis unit (2)

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/gedrag>

Wetenschappelijke basis unit (3)

Systematisch en goed onderbouwde
communicatie strategieën richting
burgers en professionals

Stappenplan

ontwikkelen overheidscommunicatie en interventies

Ter illustratie zijn er drie voorbeelden ingevuld

Afstand houden	Handen wassen	Niet op bezoek
Stap 1a definieer doelgedrag		
Gedrag 1,5 m afstand houden van iedereen, behalve personen (asymptotisch) uit eigen huishouden.	Gedrag Meerdere keren per dag handen wassen o.a. na het boodschappen doen.	Gedrag Niet op bezoek gaan bij familie, vrienden en kennissen.
Onderbouwing 1,5m afstand houden is belangrijke maatregel infectiepreventie (RIVM), maar gedrag vol blijven houden blijkt uitdaging.	Onderbouwing Regelmatig handen wassen is een belangrijke maatregel om besmetting te voorkomen (RIVM).	Onderbouwing Hoe minder sociaal verkeer, hoe minder kans op besmetting (RIVM).
Stap 1b definieer doelgroep		
Doelgroep Nederlandse bevolking in het algemeen.	Doelgroep Nederlandse bevolking in het algemeen.	Doelgroep Jongeren tussen de 16 en 23 jaar
Onderbouwing Signalen van gezagsdragers geven aan dat mensen zich minder goed aan de 1,5 m afstand houden.	Onderbouwing De gedragsmaatregelen zijn voor iedereen van groot belang om besmetting te voorkomen.	Onderbouwing Signalen van gezagsdragers en jongerenwerkers geven aan dat jongeren in deze leeftijdsgroep zich minder goed houden aan social distancing.
Stap 2 Bepaal determinanten van het doelgedrag, leerdoel		
Determinanten Motieven voor volhouden: Positief affect. intrinsieke redenen, consistent met eigen	Determinanten Automatisch en gewoontegedrag.	Determinanten Barrières voor uitvoeren van gedrag (niet gaan) en het plannen van een adequaat antwoord

Wetenschappelijke basis unit (4)

Ism landelijke thema instituten

Maar: hoe blijf je nu gezond?
En hoe houd je de gedragsregels vol?

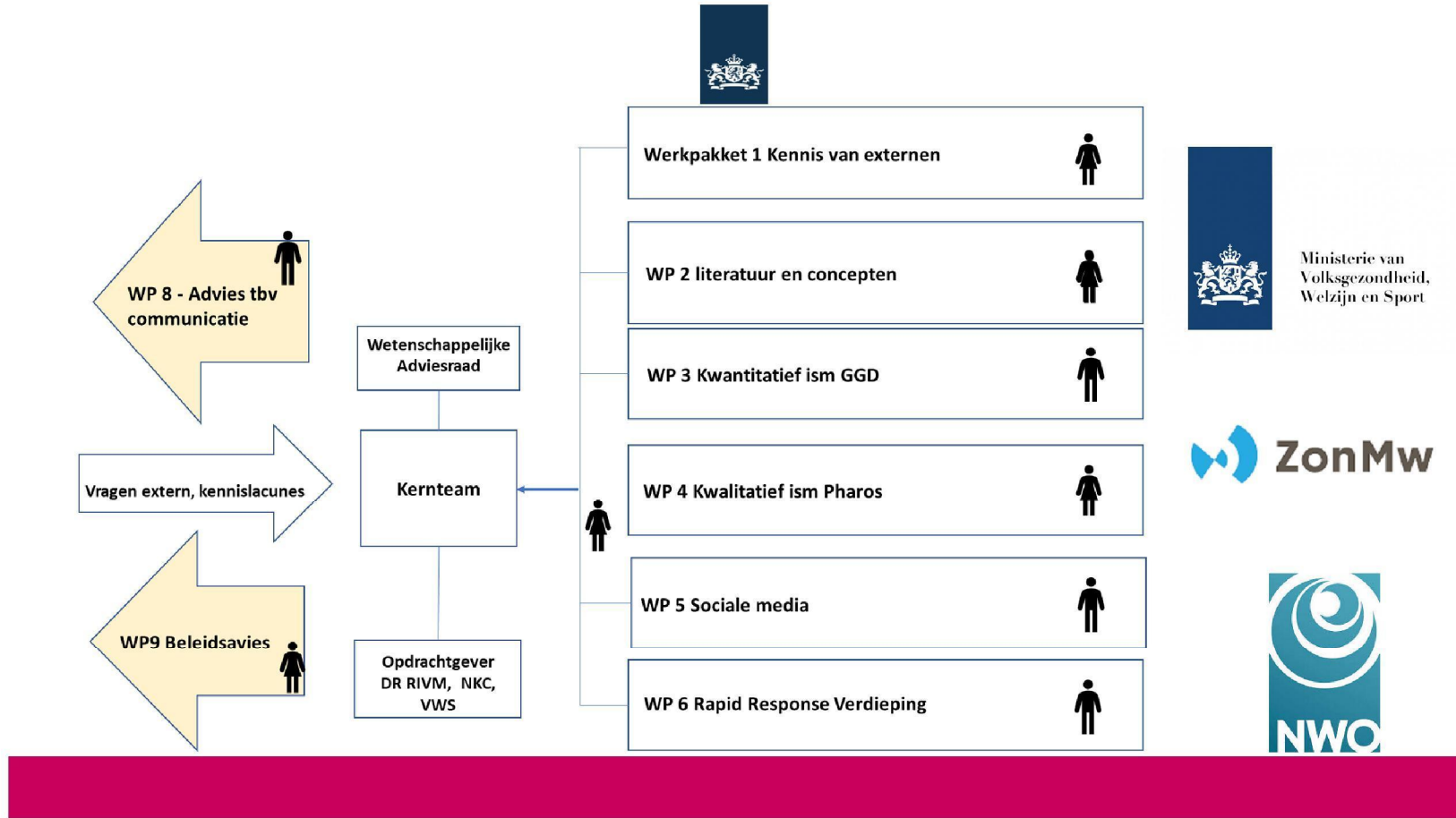
Leefstijladvies in corona-tijd

www.loketgezondleven.nl/coronavirus

<https://www.rivm.nl/nieuws/loket-voor-mentale-gezondheid-bij-covid-19>

Leefstijladviezen per thema

WP2. Literatuur onderzoeken (3^e: serologisch testen bijna online)

Memo 1: Mondkapjes, leidt dat tot schijnveiligheid?

- Onduidelijk

Memo 2: Welke strategieën helpen tbv opvolgen thuisisolatie advies?

- Concreet gedragsadvies, reden, bezigheden, basisbehoeften, motivatie

Lopende literatuur reviews:

- Contact tracing apps
- Diagnostische testen
- Versoepeling en afstand houden
- Serologische testen (bijna online)

WP3 – vragenlijst onderzoek RIVM, GGD GHOR, regionale GGDen

- Meting 1: 90.000+ mensen (17-24 april)
- 2/3 wil wel deelnemen aan cohort en 1/4 verdiepende interviews
- Meting 2: 53.000 mensen (7-12 mei)
- Meting 3: vandaag open, verspreid die gaarne, met name onder
  - Jongeren (16-24)
  - Mensen met migratie achtergrond (niet westers)

WP3 vragenlijst - indeling

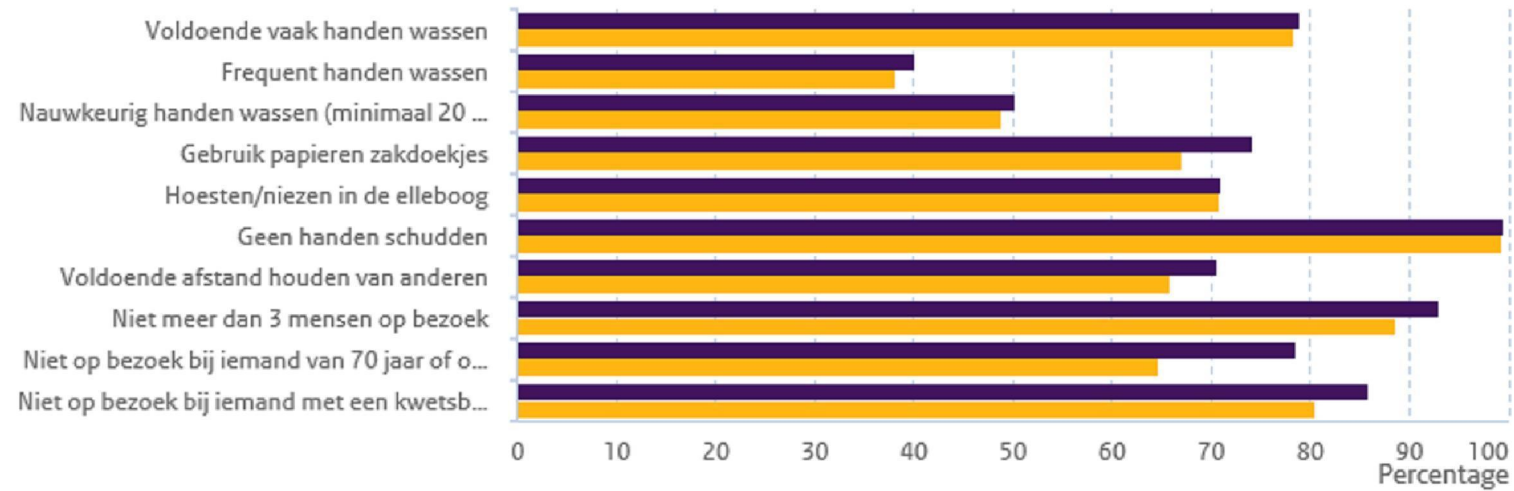
- Naleven van maatregelen
  - Hygiëne: handen wassen, elleboog, papieren zakdoek, handen schudden
  - Bezoek: ontvangen en bij anderen
  - Bezoek kwetsbare gezondheid: 70+ en onderliggend lijden
  - Afstand houden
- Determinanten, zoals risico perceptie
- Welzijn: mentaal, fysiek, sociaal
- Draagvlak en vertrouwen

Houden mensen zich aan de maatregelen

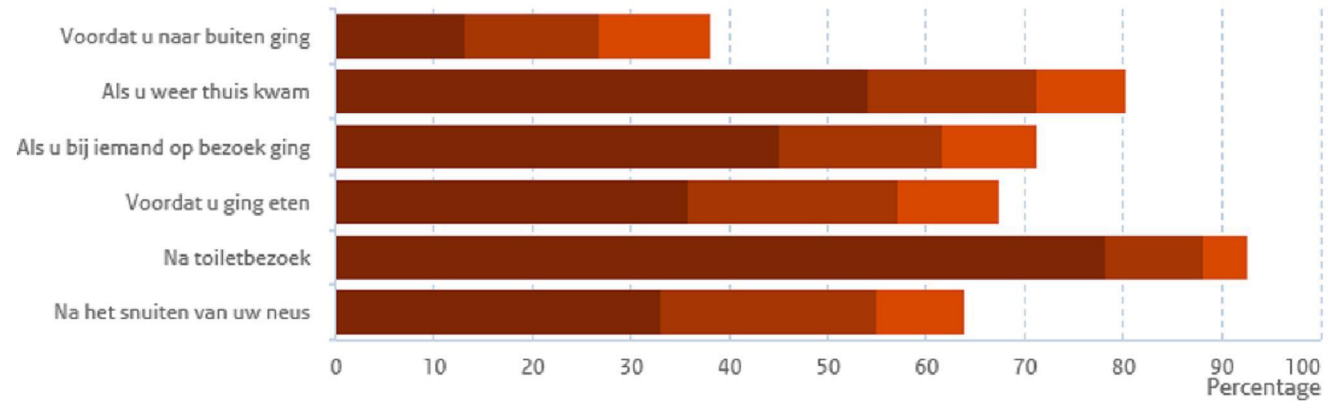
Meting 1 en 2

Waste u uw handen...

Meting 2

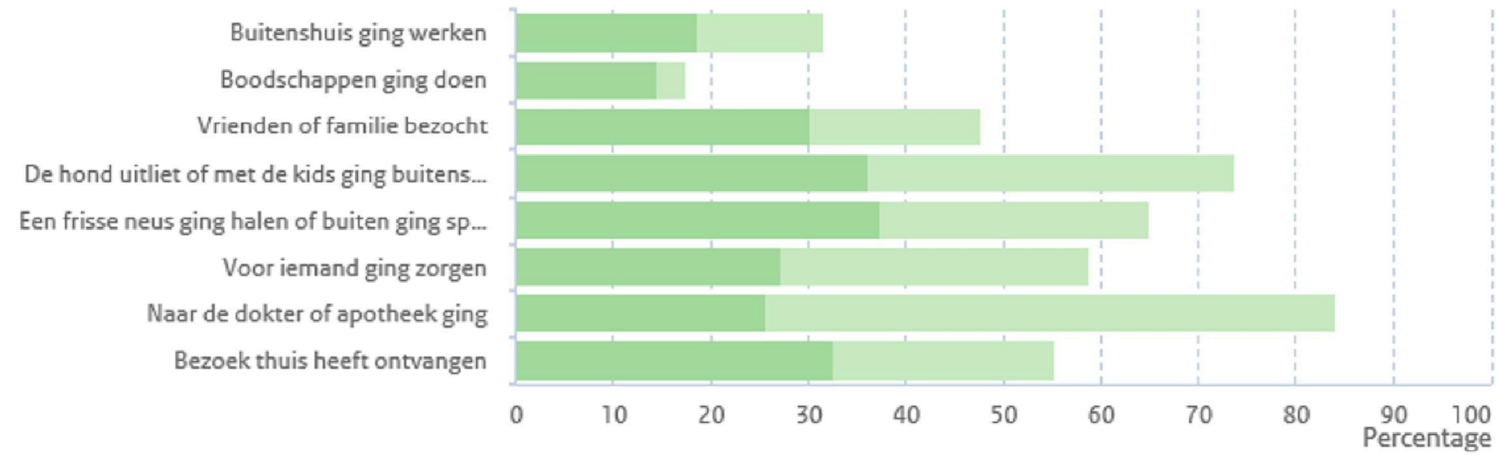
Vaak, Meestal, Altijd

Hoe vaak kwamen mensen te dichtbij?

Meting 2

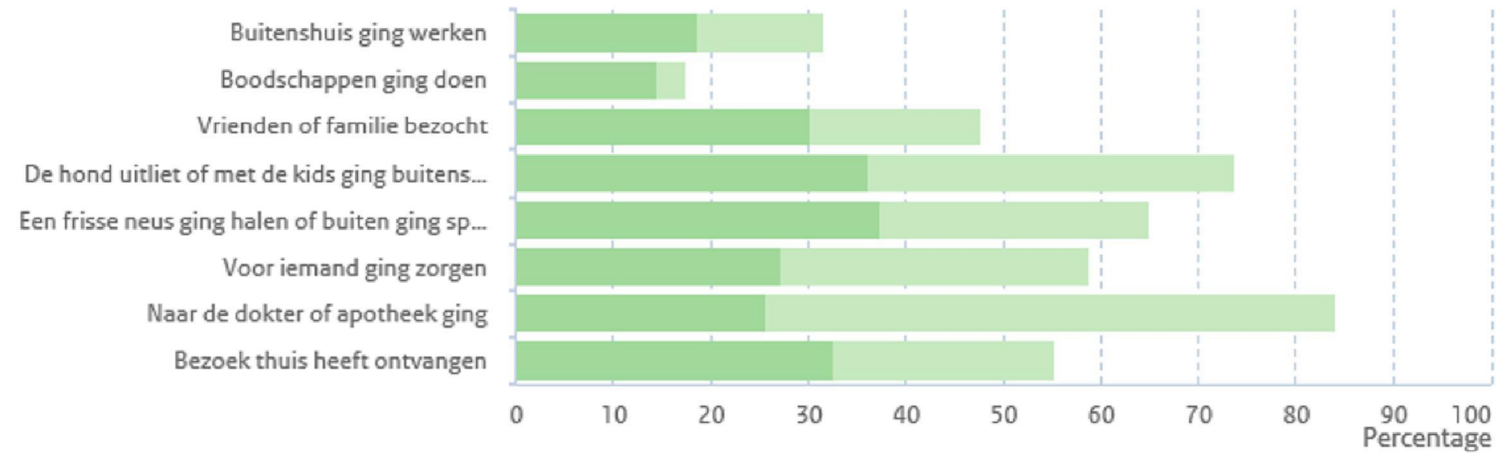
Zelden, Nooit

Hoe vaak kwamen mensen te dichtbij?

Meting 2

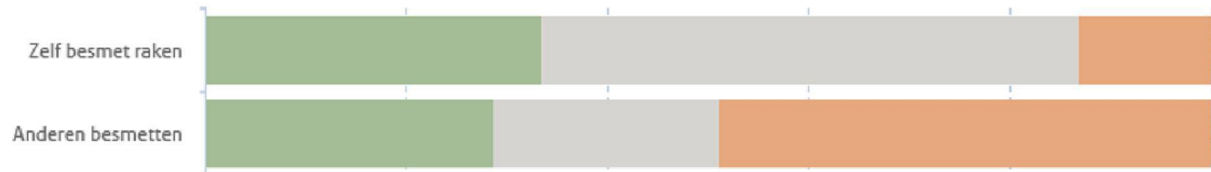

Zelden, Nooit

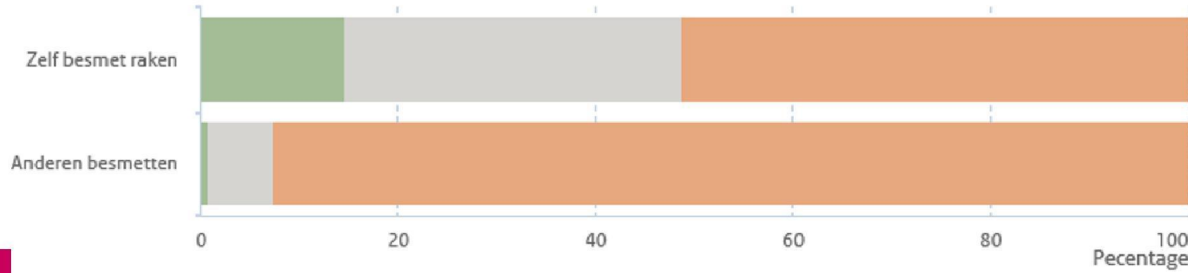
Inschatting kans om zelf besmet te raken, of om anderen te besmetten

Meting 2

Inschatting ernst van zelf besmet raken, of van anderen te besmetten

Meting 2

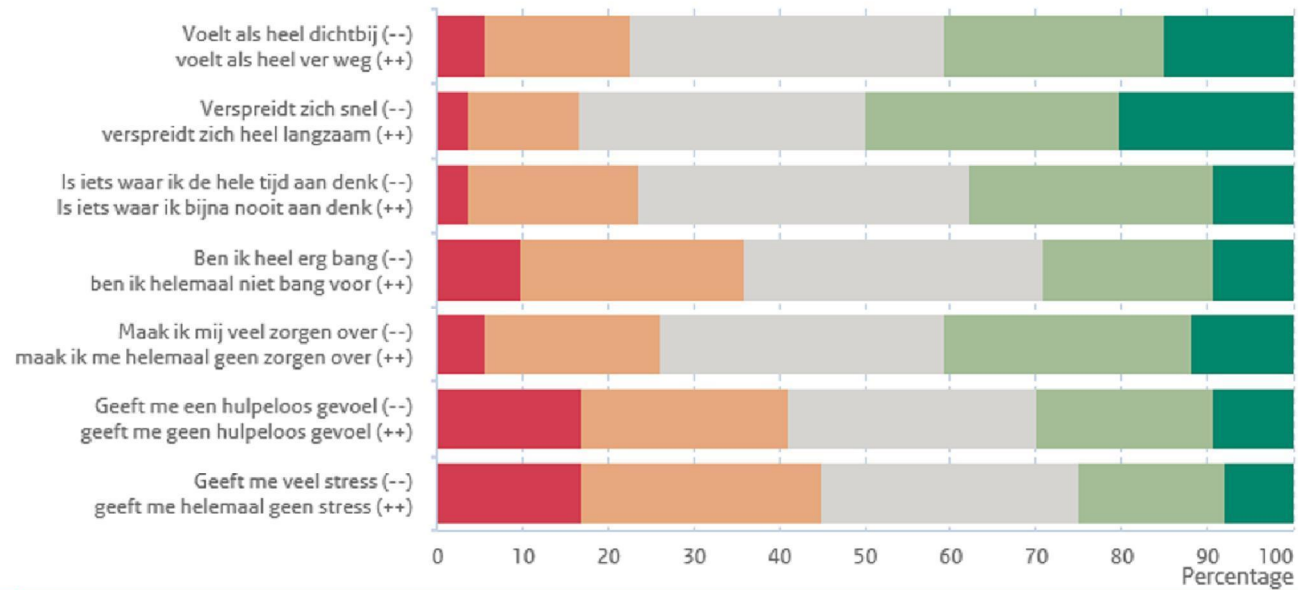

Stellingen over invloed van coronavirus op emotie

Meting 2

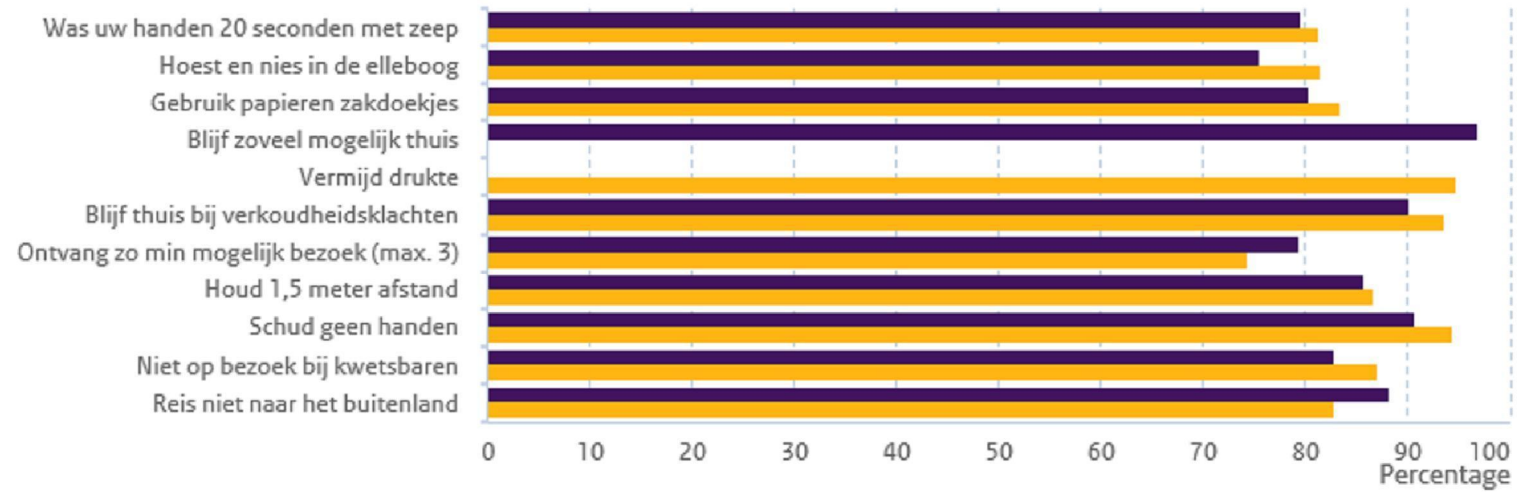

Hoe goed helpen de maatregelen

Meting 1 en 2

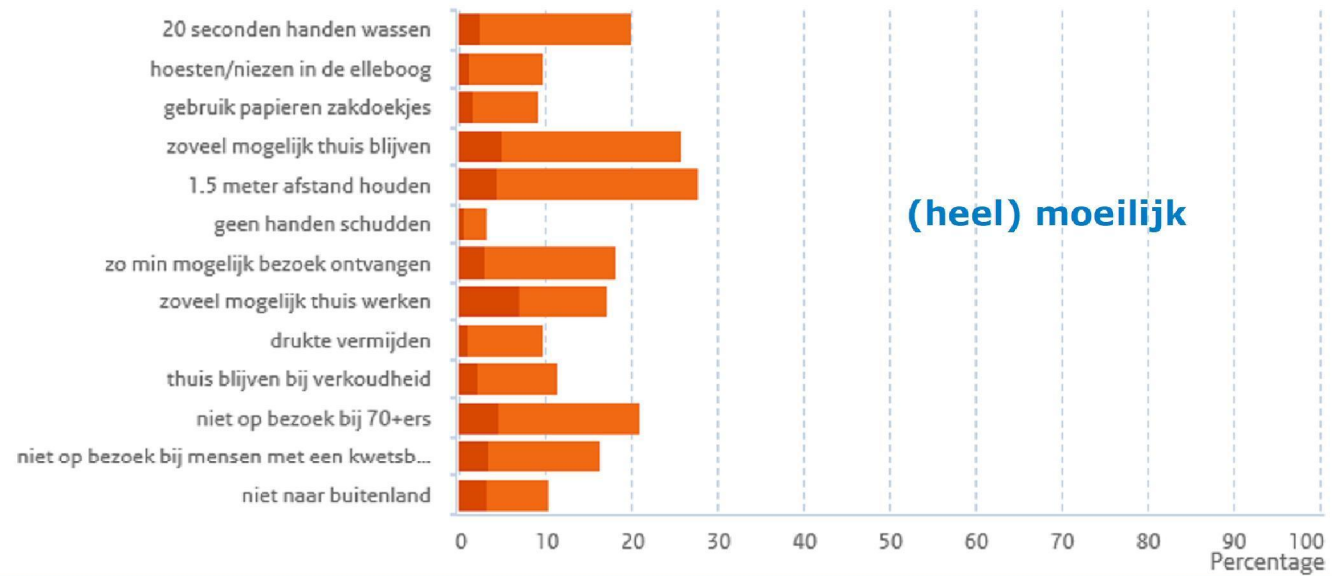

Helpen (heel) veel

Hoe moeilijk of makkelijk is het om je aan de maatregelen te houden ☰

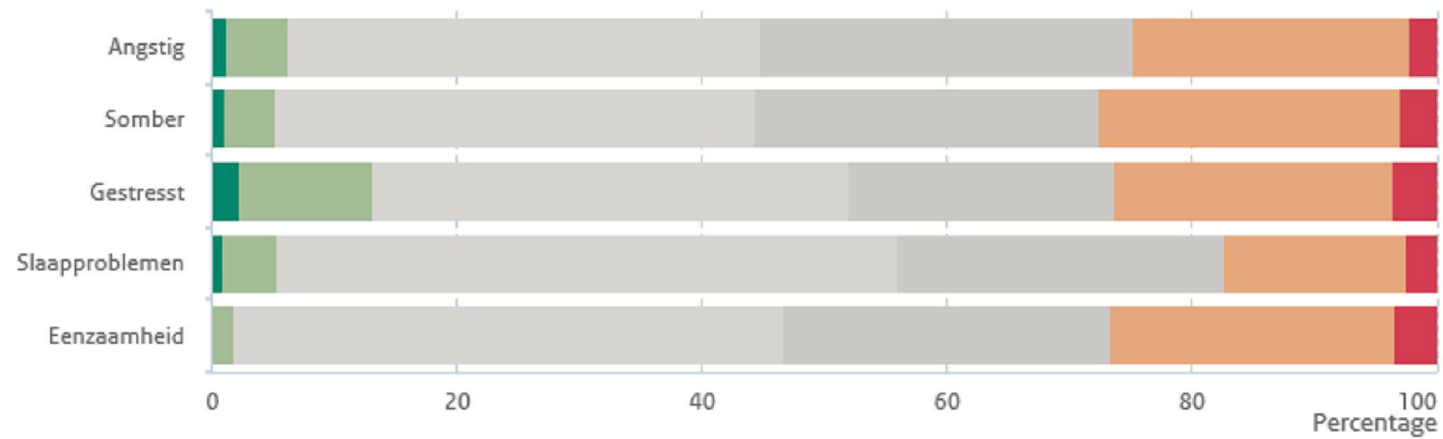
Meting 2

Mentaal welbevinden, vergeleken met de periode voor de crisis ☰

Meting 2

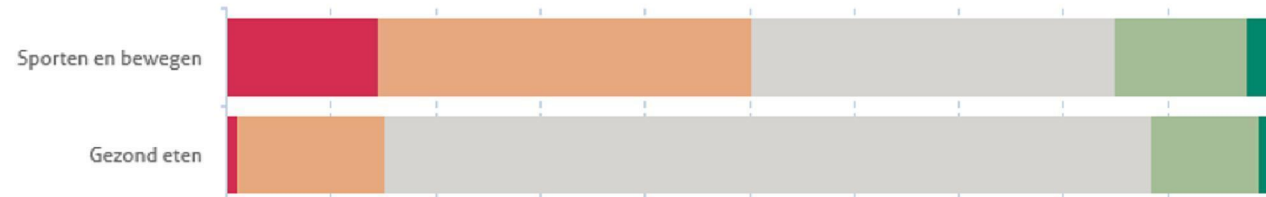

Leefstijl, vergeleken met de periode voor de crisis

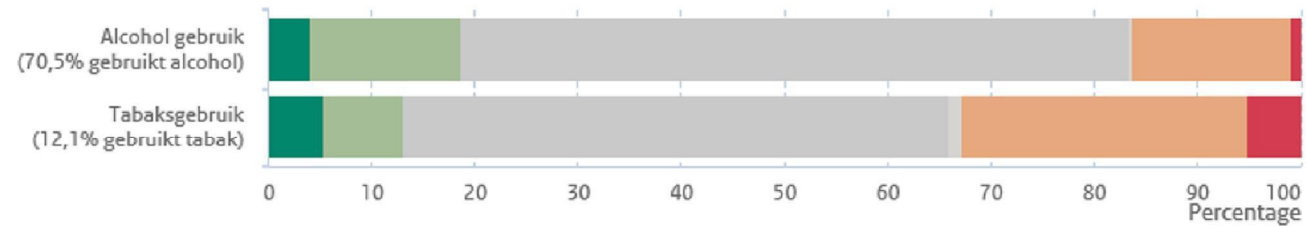
Meting 2

Middelengebruik, vergeleken met de periode voor de crisis

Meting 2

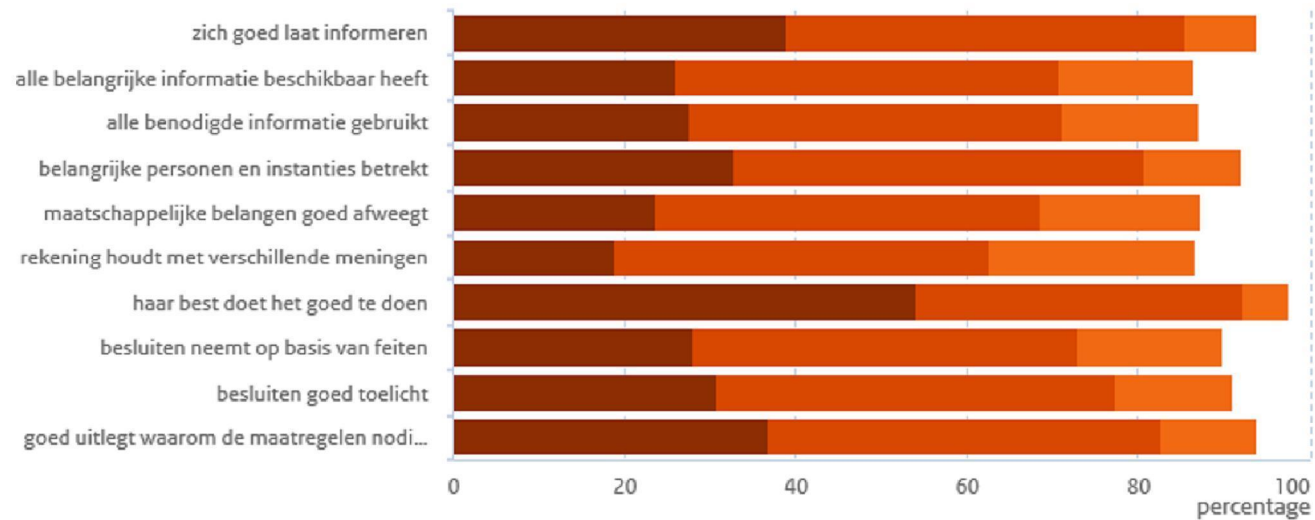

Bij het bepalen van de maatregelen denk ik dat de Nederlandse overheid

Meting 2

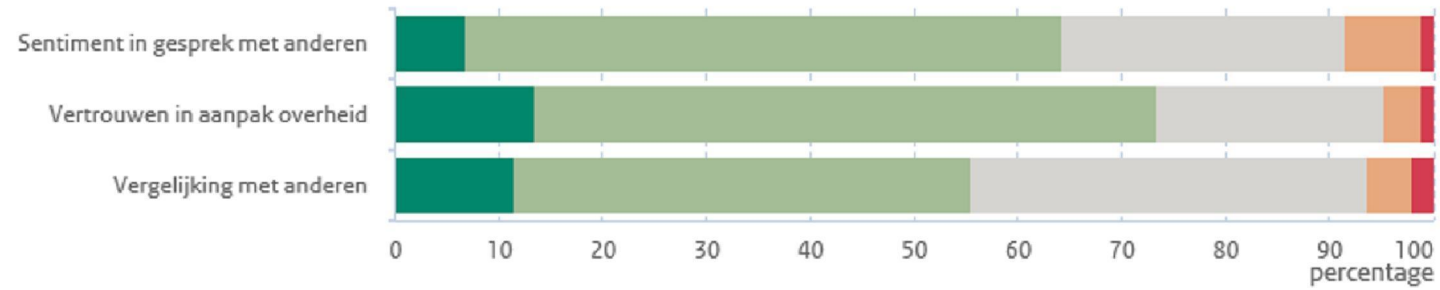
(Helemaal) eens + neutraal

Beeld van de aanpak van het coronavirus door de Nederlandse overheid

Meting 2

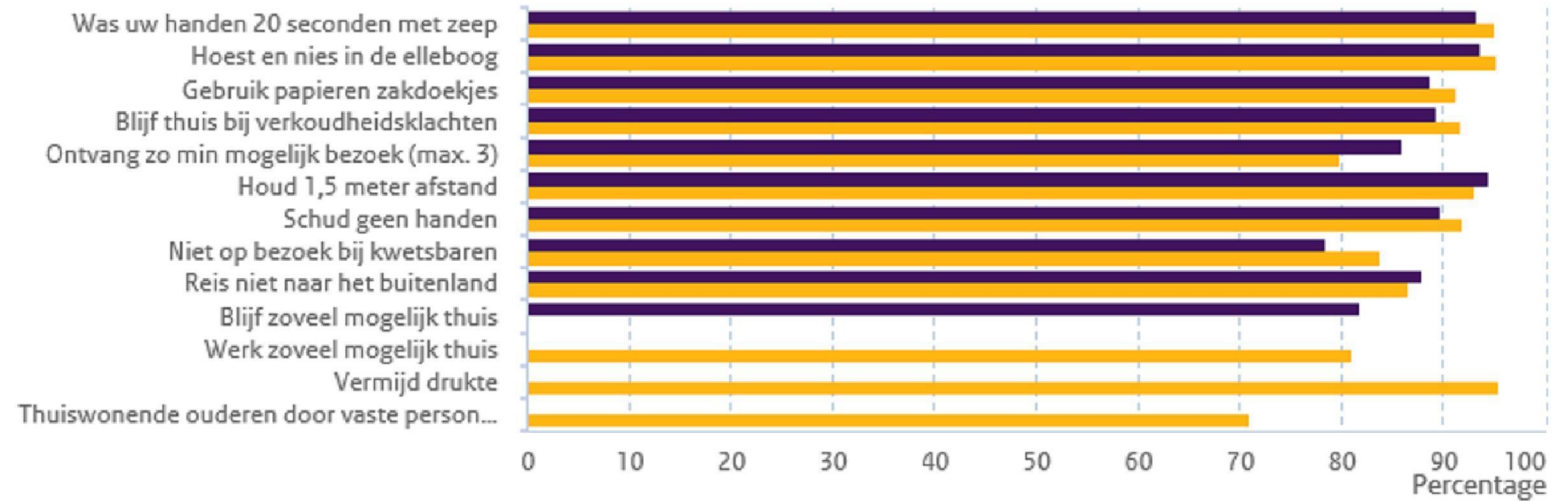

Wat is het draagvlak om zich aan de maatregelen te houden

Meting 1 en 2

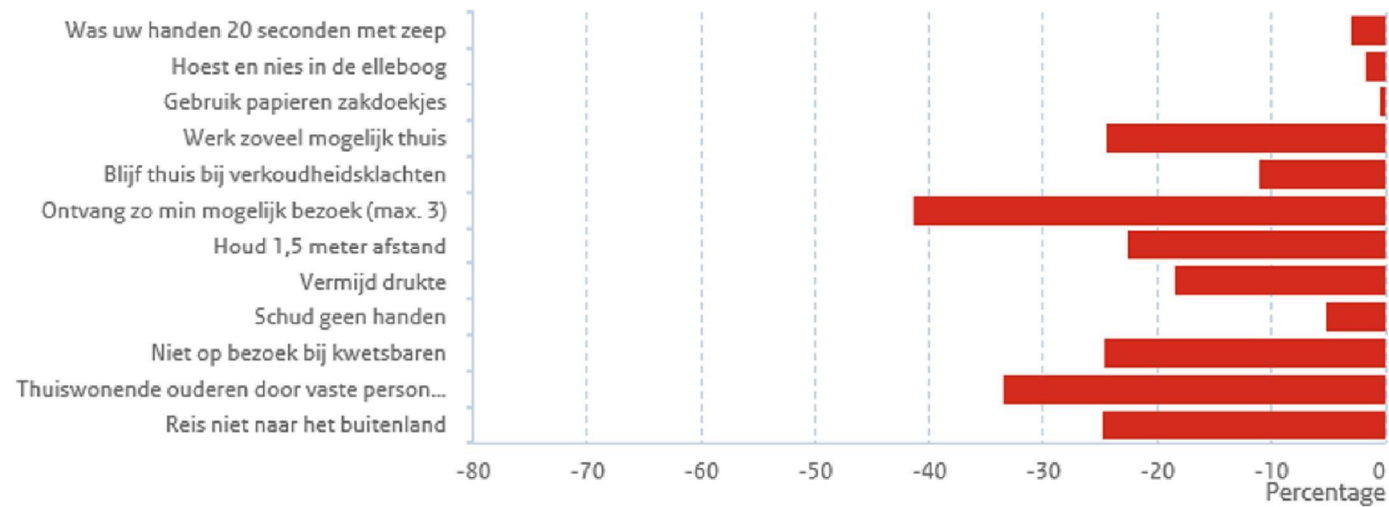

Verandering in mate van achter de maatregelen staan, als de maatregelen nog zes maanden duren

Meting 2

Samengevat

- Naleven van maatregelen hoog en behoorlijk stabiel
  - Enige afname: 1.5 meter iets lastiger, bezoek (kwetsbare)
  - Mn plaatsen als supermarkt en werk
- Draagvlak en vertrouwen beleid en maatregelen hoog
  - Forse afname behalve hygiëne en iets minder thuisblijven verkouden
- Enige afname vatbaarheid (motivatie) en hoe makkelijk het is
- Ondersteunen: Motivatie, Heldere afspraken, Omgeving inrichten

Ondersteunen lokaal en regionaal beleid & communicatie

- NKC: persconferenties, landelijke campagnes, handreikingen
- Alle gedragsadviezen doorgelicht op websites en materialen
- VWS & NCTV: verzoeken tot input voor beleid

- Nieuwe verzoeken:
  - Gericht op gedrag, volhouden, welzijn
  - Urgente topics nu of in nabije toekomst
  - Sleutelwoord: #HoeDan?!?

Bijv: 1.5m samenleving, niet 1 veilige winkel maar veilig winkelen, massa's en drukte, betrekken groepen samenleving

Dank voor de aandacht

<https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/gedrag>

alleen samen krijgen we
corona onder controle